

ТЕКСТ СТАТТІ ТУТ

О. І. ШАМА (Тернопіль)

**Міжнародна наукова конференція
"Українсько-польські відносини в ХХ ст.:
державність, суспільство, культура"**

15—16 квітня 1999 р. у Тернопільському державному педагогічному університеті ім. В.Гнатюка на базі історичного факультету відбулася міжнародна наукова конференція "Українсько-польські відносини в ХХ ст.: державність, суспільство, культура". У роботі конференції взяли участь понад 40 науковців з України і Польщі.

Пленарне засідання вступними доповідями відкрили проректор з гуманітарної освіти та виховання доц. О. Полисаєв і зав. кафедрою стародавньої і середньовічної історії доц. Т. Гонтар, які розглянули культурологічний та історіографічний аспекти проблеми, підкресливши, що українсько-польські відносини в ХХ ст. дістали суперечливе відбиття у суспільній свідомості двох народів й породили багато негативних стереоти-

пів, подолати які надзвичайно важко. Разом з тим, доповідачі висловили переконання, що весь цей "історичний багаж" взаємних образ і претензій за доброї волі сторін може назавжди відійти у минуле, ставши предметом суто наукових студій. Доказом цього є не тільки контакти і співпраця вищого керівництва, підприємців та рядових громадян, але й активне обговорення й дискутування болючих проблем українсько-польських відносин науковцями по обидва боки кордону.

Виступи й повідомлення учасників конференції повною мірою відобразили прагнення істориків, культурологів й політологів України й Польщі розібратися у спільній історії двох народів, проаналізувати процеси і явища, які спричиняли конфлікти й конфронтацію, а також висвітлити те позитивне, що мало місце у довготривалому співжитті українців і поляків. Про це яскраво засвідчили доповіді проф. В. Сергійчука (Київський держ. університет) "Микита Хрущов і депортація", доц. Г. Стрицького (Тернопільський технічний університет) "Час найбільших втрат і поразок: поляки в Україні у XX ст.", доц. В. Кучерепи (Волинський держ. університет) "Український національний політичний рух на Волині у 1920-х рр.", проф. К. Карольчака (Краківська Вища Педагогічна школа) "Часи перелому і пошуків. Українці в очах польської аристократії у 1918-1920 рр. та 1939 р."

Учасники конференції продовжили роботу у чотирьох секціях. У 1-й секції розглядалися проблеми етнічних процесів і переселення у XX ст. (керівник — доц. М. Гетьманчук, "Львівська політехніка"). Особливий інтерес викликали виступи доц. І. Ільюшина (Київський держ. університет) "Роздуми з приводу появи I тому видання "Польща та Україна у 30—40 рр. XX століття: Невідомі документи з архіву СБУ", ст. викладача О. Турчака (Львівський інститут внутрішніх справ) "Насильне виселення лемків з рідного краю. Операція "Вісла" і трагедія Лемківщини", доц. М. Ревуцького (Тернопільський педуніверситет) "Проблеми культурно-психологічної адаптації переселенців із Польщі в Україну: 1944—1946 рр." та ін. Погляд польських науковців був висловлений А. Запалець (Краківська Вища Педагогічна школа) у доповіді "Депортація і переселення польського і українського населення з Тернопільщини під час II світової війни".

Роботу 2-ї секції об'єднувала тема "Процеси державотворення, державна політика України і Польщі" (керівник секції — А. Істєревич, Управління юстиції, Тернопіль). Проблема польської державності в 1919—1926 рр. присвятив свою доповідь доц. С. Івасюк ("Львівська політехніка"). К. і. н. В. Комар (Прикарпатський держ. університет) розкрив основні напрямки і етапи політики Польщі в Галичині у 1918—1939 рр. У виступі аспірантки Інституту українознавства (Львів) Н. Свідерської проаналізовано особливості відносин польської та західноукраїнської політичних еліт напередодні II світової війни. Аспірант Одеського держ. університету Д. Горун розповів про українсько-польські відносини наприкінці XX ст.

Проблеми соціально-економічного розвитку України і Польщі та діяльність політичних партій розглядали учасники 3-ї секції (керівник — доц. Г. Цвенгрош, Львівський держ. університет).

К. і. н. Г. Панишко (Волинський держ. університет) проаналізувала національний аспект великого землеволодіння на Волині у 20—30-х рр. XX століття. Роль "Паризького гуртка українців" у змаганнях за українську справу у 1908—1914 рр. розглянув доц. Г. Цвенгрош. Про становище української молоді в Галичині у міжвоєнний період розповів викладач І. Шумський (Тернопільський університет). К. і. н. М. Бармак (Тернопільський педуніверситет) розкрив погляди Даниеля Бовуа на укра-

їнсько-польські відносини. Ставлення Української радикальної партії до Польської держави у 20—30-х рр. XX ст. висвітлив викладач І. О р и х і в с ь к и й (Прикарпатський держ. університет).

У роботі секції також взяли участь студенти історичного факультету Тернопільського педуніверситету І. С к а к а л ь с ь к а ("Діяльність С. Жука у польському сеймі 1928—1930 рр."), І. Ю. Г у м е н ("Стосунки українців і поляків в Тернопільському воєводстві в часи пацифікації").

Над проблемами культурних відносин України і Польщі працювала 4-та секція (керівник — к. і. н. С. Шульга, Волинський держ. університет). Особливий інтерес викликали доповіді доц. Ю. Судина (Українська академія друкарства, Львів) "Українська мова навчання в школах Західної України в 1921—1939 рр.", к. і. н. І. З у л я к а (Тернопільський педуніверситет) "Українсько-польські культурні зв'язки в другій половині XIX ст.", доц. Е. Б и с т р и ц ь к о ї (Тернопільський педуніверситет) "Становлення Інституту православної церкви у Польщі у міжвоєнний період" та ін.